

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ Β΄ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Av. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 Μαρούσι
Πληροφορίες: Ν. Παπαθανασόπουλος
Τηλέφωνο: 210 3442840
E-mail: te-ds@minedu.gov.gr

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

Μαρούσι, 13-10-2023
Αρ. Πρωτ.: 115004/Θ2

Προς:
τη Γενική Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Κοιν.:
Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος

ΘΕΜΑ: Εκπαιδευτικά Προγράμματα του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος για τη σχολική χρονιά 2023-2024

Σας γνωστοποιούμε ότι το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος (ΕΜΕ) στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών του δράσεων, πραγματοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα για το σχολικό έτος 2023-24, τα οποία διεξάγονται δια ζώσης **στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους του Μουσείου**.

Στόχος των προγραμμάτων είναι η γνωριμία τόσο με τα βασικά λαογραφικά και εθιμοτυπικά στοιχεία της εβραϊκής θρησκείας, όσο και με τα σημαντικά ορόσημα της ιστορίας των Εβραίων της Ελλάδας.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα που προσφέρονται είναι τα ακόλουθα:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο: **«Λέξεις και Γράμματα στο Χρόνο»**

Μέχρι 15 Οκτωβρίου 2023 οι μαθητές μπορούν να παρακολουθήσουν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα **«Λέξεις και Γράμματα στο Χρόνο»** που βασίζεται στις δύο περιοδικές εκθέσεις του Ε.Μ.Ε: **«Λίθινες Διαδρομές-Ιστορίες από Πέτρα: Εβραϊκές Επιγραφές στην Ελλάδα»** και **«Τέχνη της Μνήμης και της Μνημόνευσης»**. Το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού προγράμματος σχετίζεται με δέκα (10) αρχαιολογικές επιγραφές της έκθεσης: **«Εβραϊκές Επιγραφές στην Ελλάδα: Λίθινες διαδρομές-Ιστορίες από Πέτρα»** και τα ισάριθμα (10) έργα σύγχρονων εικαστικών από την έκθεση **«Τέχνη της Μνήμης και της Μνημόνευσης»**, τα οποία εκτίθενται συνδυαστικά.

Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τη χρήση των αρχαίων επιγραφών στο πλαίσιο του κοινωνικοπολιτισμικού περικείμενού τους, να εξοικειωθούν με υλικά και εργαλεία γραφής που ο άνθρωπος χρησιμοποίησε και χρησιμοποιεί σε διαφορετικές περιστάσεις, να αντιληφθούν την έννοια του συμβόλου, να στοχαστούν ανακαλύπτοντας άμεσες και έμμεσες νοηματικές συνδέσεις με τα έργα των σύγχρονων καλλιτεχνών και να αναπτύξουν τις δημιουργικές ικανότητές τους, καλλιεργώντας τις πνευματικές δεξιότητες της ανάλυσης, σύνθεσης και του στοχασμού. Το σύνολο δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού προγράμματος περιλαμβάνει χάρτες, παιχνίδι με κάρτες, παιχνίδι κύβων για παραγωγή λόγου και καλλιτεχνική δραστηριότητα γραφής. **Μετά τις 15 Οκτωβρίου 2023 το εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα αναδιαμορφωθεί ανάλογα με το νέο σχεδιασμό της έκθεσης.**

Προτείνεται για μαθητές Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού, μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου.

- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο: **«Αυτό θα το θυμάμαι μέχρι να το ξεχάσω»**

Βασισμένο στην έκθεση τέχνης του Ξενή Σαχίνη, καθηγήτη της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτέλειου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης με τίτλο **«Φυλάκια Μνήμης»**, η οποία παρουσιάζεται στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, υπό την επιμέλεια του Βίκτωρ Κοέν.

Οι στόχοι της εκπαιδευτικής δράσης είναι με αφορμή την εικαστική εγκατάσταση στο μουσείο να ερευνήσουμε την ιστορία του Ολοκαυτώματος εστιάζοντας στην Ελλάδα και στα εκθέματα της συλλογής Ολοκαυτώματος (μαρτυρίες, φωτογραφίες έγγραφα, αντικείμενα), να συνειδητοποιήσουμε τι σημαίνει για την ανθρωπότητα η διαφύλαξη της συλλογικής μνήμης του Ολοκαυτώματος, να αναλογιστούμε πως διαφύλαξαν και διατήρησαν τη μνήμη του Ολοκαυτώματος οι επιζήσαντες, αλλά και πως τη μετέφεραν στις επόμενες γενιές μέχρι σήμερα (παιδιά και εγγόνια), να δούμε πως συμβάλει η τέχνη στη διατήρηση της μνήμης και τη διαχείριση του τραύματος και να συνειδητοποιήσουμε την προσωπική μας ευθύνη απέναντι στο ρατσισμό και την ξενοφοβία, αλλά και τη σημασία της προσωπικής εμπλοκής για την προαγωγή της κοινωνικής ανεκτικότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Προτείνεται για μαθητές Ε', ΣΤ' Δημοτικού μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΒΑΣΙΣΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΜΟΝΙΜΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

- **Θεματική: Γνωριμία με την Εβραϊκή Θρησκεία:**

Τα τρία παρακάτω προγράμματα λειτουργούν συνδυαστικά και αποτελούν αφετηρία για μια βασική γνωριμία με την εβραϊκή θρησκεία.

«Συναγωγή»: Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να γνωρίσουν τα παιδιά το χώρο προσευχής της εβραϊκής θρησκείας, τα ιερά κείμενα που διαβάζονται στη Συναγωγή, τα έθιμα της λειτουργίας και τα διακοσμητικά θέματα και σύμβολα.

«Εβραϊκές Γιορτές»: Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι η γνωριμία των παιδιών με τις βασικές γιορτές της εβραϊκής θρησκείας, καθώς και με την ευρεία απήχηση του θεσμού των γιορτών σε όλους τους λαούς και όλες τις εποχές. Επίσης, επιδιώκεται να εντοπίσουν κοινά στοιχεία με τις χριστιανικές γιορτές με βάση το ημερολόγιο, τα ήθη και τα έθιμα.

«Κύκλος της Ζωής»: Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος αυτού είναι η γνωριμία των παιδιών με τα βασικά ήθη και έθιμα που συνδέονται με τα στάδια της ζωής ενός Εβραίου, από τη γέννηση μέχρι το θάνατο, και η σύγκριση τους με αντίστοιχα έθιμα άλλων θρησκειών.

Προτείνονται για μαθητές Ε' και ΣΤ' Δημοτικού Α' και Β' Γυμνασίου

- **Θεματική: Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και το Ολοκαύτωμα των Ελλήνων Εβραίων**

«Ολοκαύτωμα»: Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να γνωρίσουν τα παιδιά τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Μέσα από τα ιστορικά στοιχεία, τις φωτογραφίες και τις μαρτυρίες, μαθαίνουν για την τύχη των

Ελλήνων Εβραίων και των άλλων θυμάτων του Ολοκαυτώματος. Επίσης, να συζητήσουν για τη σημασία των ηθικών ζητημάτων που προκύπτουν για τη ζωή μας σήμερα.

Προτείνεται για μαθητές Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου.

«Κρυμμένα Παιδιά στην Ελλάδα της Κατοχής – Ανθρώπινα Δικαιώματα»:

Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να προβληματιστούν οι μαθητές πάνω σε ζητήματα πάντοτε επίκαιρα, όπως η φρίκη του πολέμου, η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η έννοια της ταυτότητας, η κοινωνική ανεκτικότητα, το δικαίωμα στη διαφορετικότητα, ο ρατσισμός και η ξενοφοβία. Με αφορμή τις ιστορίες των κρυμμένων παιδιών αναζητούμε ποια ανθρώπινα δικαιώματα καταπατήθηκαν κατά τη διάρκεια του Β΄ΠΠ, και ερευνούμε κατά πόσο αυτά καταπατούνται σήμερα. Να συνειδητοποιήσουμε τους κινδύνους του να παραμένει κάποιος απαθής και αδιάφορος μπροστά στην καταπίεση των άλλων.

Προτείνεται για μαθητές Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου.

Οι εκπαιδευτικοί, με το πέρας των προγραμμάτων, μπορούν να παραλάβουν επιπρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Η συμμετοχή των σχολείων στα προγράμματα του Μουσείου και το εκπαιδευτικό υλικό παρέχονται **δωρεάν**.

Για τα νέα εκπαιδευτικά προγράμματα του ΕΜΕ, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερώνονται από τις αναρτήσεις στην ιστοσελίδα του ΕΜΕ στο διαδίκτυο: www.jewishmuseum.gr και, <https://education.jewishmuseum.gr/ekpaideytika-programmata-gia-to-scholiko-etos-2023-2024/> όπως και στη σελίδα του Μουσείου στο Facebook: <https://www.facebook.com/jewishmuseum.gr>

Για πρόσθετες πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής, οι ενδιαφερόμενοι εκπαιδευτικοί μπορούν να καλούν την, Υπεύθυνη Εκπαίδευσης ΕΜΕ, Οριέττα Τρέβεζα, στο τηλέφωνο 210 32 25 582, email: otreveza@jewishmuseum.gr

Παρακαλούμε, όπως οι ανωτέρω πληροφορίες κοινοποιηθούν αρμοδίως προς τα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση και συνεργασία.

Η ΑΝ. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΕΛΕΝΗ ΚΟΛΛΙΑ

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων
- Δ/νση Θρησκευτικής Εκπαίδευσης & Διαθρησκευτικών Σχέσεων